

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT
MALALTIES INFECCIOSES

Coordinació: RUIZ GONZALEZ, AGUSTIN

Any acadèmic 2023-24

Informació general de l'assignatura

Denominació	MALALTIES INFECCIOSES			
Codi	100521			
Semestre d'impartició	PRIMER QUADRIMESTRE			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Grau en Medicina	5	OBLIGATÒRIA	Presencial
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	11			
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRALAB	PRAULA	TEORIA
	Nombre de crèdits	3.4	1.6	6
	Nombre de grups	6	4	1
Coordinació	RUIZ GONZALEZ, AGUSTIN			
Departament/s	MEDICINA I CIRURGIA			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			
Idioma/es d'impartició	Català i castellà			
Distribució de crèdits	6 crèdits en forma de classe magistral i 5 crèdits en forma de seminaris			

MALALTIES INFECCIOSES 2023-24

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
ALSEDA GRAELLS, MIQUEL	miquel.alseda@udl.cat	2,6	
BELLES BELLES, ALBA	alba.belles@udl.cat	2,5	
BERNET SANCHEZ, ALBERT	albert.bernet@udl.cat	1,1	
GARCIA GONZALEZ, MARIA MERCEDES	merce.garcia@udl.cat	1,7	
GODOY GARCIA, PEDRO	pere.godoy@udl.cat	2,5	
LOPEZ GONZALEZ, ERIC	eric.lopez@udl.cat	1,2	
MORMENEO BAYO, SARAY	smormeneo.lleida.ics@gencat.cat	1,2	
PARDINA SOLANO, MARINA ASUNCION	asuncion.pardina@udl.cat	,1	
PRATS SANCHEZ, IVAN	ivan.prats@udl.cat	1,2	
RAMÍREZ HIDALGO, MARÍA FERNANDA	mariafernanda.ramirez@udl.cat	,4	
RUIZ GONZALEZ, AGUSTIN	agustin.ruiz@udl.cat	11,77	

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
SACRISTAN GARCIA, OSCAR	oscar.sacristan@udl.cat	4,98	
TORRES BONDIA, FRANCISCO IGNACIO	ftbondia@gmail.com	1,55	

Informació complementària de l'assignatura

És una matèria del cinquè curs del Grau de Medicina que s'imparteix durant el primer quadrimestre.

La patologia infecciosa suposa una part molt important de la pràctica clínica habitual de qualsevol metge amb activitat assistencial, particularment la del metge de capçalera. En aquesta assignatura es vol proporcionar als alumnes un coneixement global de tots els aspectes implicats en aquesta vessant de la medicina, incloent-hi la clínica (síntomes, signes i altres tècniques de diagnòstic clínic), la microbiologia (coneixement dels microorganismes i les tècniques de diagnòstic microbiològic), el tractament (centrat en l'ús correcte dels antibiòtics i altres mesures terapèutiques complementàries) i finalment en la prevenció coneixent l'epidemiologia i la profilaxi). Per donar aquesta visió global, tots aquests aspectes s'han agrupat i s'han estructurat en temes integrats.

A través dels seminaris, els alumnes entendran l'interès de tots els coneixements teòrics estudiats. Es posarà en pràctica els coneixements clínics, les tècniques microbiològiques i l'ús dels antibiòtics; s'interrelacionaran les diferents matèries, i fins i tot s'interrelacionaran els diferents temes de l'assignatura i d'altres assignatures fetes prèviament amb l'objectiu de donar una visió global de la medicina, de la pràctica diària de la nostra professió.

Es facilitarà als estudiants material didàctic a fi de que puguin autoformar-se i integrar els coneixements aportats pels professors amb els coneixements existents en la literatura mèdica.

Objectius acadèmics de l'assignatura

1. Coneixements:

- Aprendre a reconèixer les manifestacions clíniques associades a les infeccions més habituals i de més importància clínica, pròpies de cada òrgan o de caràcter sistèmic. Ha de saber establir la importància relativa de les diverses malalties infeccioses i tenir un coneixement ampli de les formes clíniques més habituals, i unes nocions sobre aquelles formes clíniques més infreqüents. Igualment, ha de tenir la base necessària que li permeti sospitar que es troba davant d'una malaltia o una forma clínica més rara.
- Tenir present l'espectre etiològic corresponent a cada grup de patologies, tant referides a grups sindròmics com referides a malalties concretes, estructurat, si és possible, en famílies de microorganismes afins.
- Es necessari que conegui la diversitat de tècniques complementàries aplicables a cada patologia infecciosa, tant les de caràcter general com les específiques. Ha de saber quan i com s'han d'aplicar, com s'ha d'obtenir la mostra, quin és el temps de latència fins obtenir el resultat i quin és el rendiment esperable; en definitiva, les indicacions de cada una d'elles.
- Establir, un cop fet el diagnòstic clínic, el pronòstic, i prendre les mesures adequades a la gravetat del procés (tractament ambulatori, ingrés hospitalari, ingrés en una unitat de cures intensives) o al seu potencial contagiós (mesures d'aïllament si són necessàries).
- Tenir estructurat un esquema dels diversos grups d'antimicrobians, i el principals fàrmacs dins de cada grup

(limitant-se als essencials). I ha de saber seleccionar l'antibiòtic o la combinació precisa, en relació a l'espectre etiològic previst, a la gravetat del procés i als efectes secundaris dels fàrmacs.

2. Habilitats:

a) Habilitats intel·lectuals: L'alumne haurà de ser capaç d'aplicar, a casos clínics concrets representatius dels diversos processos infecciosos, els coneixements teòrics adquirits, i aplicar-los segons l'esquema d'actuació propi de la patologia infecciosa, el qual inclou els següents passos: 1/ diagnòstic sindròmic; 2/ diagnòstic etiològic (probable o definitiu); 3/ presa de decisions: exploracions diagnòstiques necessàries, selecció de la pauta de tractament i adopció d'altres mesures terapèutiques complementàries.

b) Habilitats manuals o pràctiques: L'alumne haurà de saber incloure, en una història clínica, els aspectes específics referits a la patologia infecciosa, com fonts de contagi, mecanismes de transmissió, situacions epidèmiques o endèmiques, símptomes clínics propis (exemple: anamnesi de les esgarrifances). Aprendre a reconèixer els signes físics fonamentals associats a les malalties infeccioses més comuns: exploració dels signes meningis i detecció d'una rigidesa de nuca, exploració i reconeixement dels signes físics associats a la pneumònia (matitat, buf tubàric, etc.), recerca de les lesions cutànies en una endocarditis o una meningitis, etc. Haurà de prendre consciència del valor de les mesures d'aïllament aplicables per a determinades patologies o determinats microorganismes, la importància del rentat de mans com a mesura preventiva, la desinfecció i la esterilització en aquelles situacions que ho requereixen, com a mètode de prevenció en la transmissió de les malalties contagioses. Finalment, haurà de conèixer, valorar la necessitat, i aplicar, si és possible, les exploracions complementàries pròpies de l'especialitat; punció lumbar, paracentesi, toracocentesi, prova de tuberculina, etc.

Competències

54) Vacunas

83) Enfermedades de transmisión sexual

98) Reconocer, diagnosticar y orientar el manejo de las principales patologías infecciosas en los distintos órganos y aparatos

129) Conocer las principales técnicas de diagnóstico microbiológico y parasitológico e interpretar los resultados

140) Fármacos analgésicos, antineoplásicos, antimicrobianos y antiinflamatorios

151) Saber cómo obtener y procesar una muestra biológica para su estudio mediante los diferentes procedimientos diagnósticos

152) Saber interpretar los resultados de las pruebas de diagnóstico del laboratorio

153) Manejar las técnicas de desinfección y esterilización

Continguts fonamentals de l'assignatura

CLASES MAGISTRALES

Las clases magistrales están constituidas por 23 temas, que se dividen en 3 grandes bloques:

A. Infecciones por aparatos o sistemas

B. Infecciones en poblaciones especiales

C. Farmacología clínica. En esta sección, la mitad del temario se impartirá antes del primer parcial. La otra mitad en segundo parcial

Introducción (4 horas). Clases:

1. Visión global del paciente con fiebre. Ruiz.
2. Aspectos generales de microbiología clínica. García.
3. Aspectos generales de Preventiva. Alsedá.
4. Aspectos generales de farmacología clínica. Torres

Infección urinaria (4 horas). Clases:

5. Cistitis, pielonefritis, prostatitis. Ruiz.
6. Infección urinaria en situaciones especiales. Ruiz.
7. El urocultivo y hemocultivos. García.
8. Enterobacterias y enterococos. García.

Infección digestiva (5 horas). Clases:

9. Gastroenteritis. Ruiz
10. Otras infecciones abdominales. Ruiz
11. Coprocultivos y otras técnicas en infección intestinal. García
12. Patógenos intestinales: Salmonella, etc. García
13. Toxo-infecciones alimentarias. Prevención. Godoy

Infección respiratoria (6 horas). Clases:

14. Infección vía aérea superior. Ruiz
15. Infección vía aérea inferior. Ruiz
16. Cultivo de esputo y otras técnicas. Bellés
17. Patógenos respiratorios: estreptococos, etc. Bernet
18. Prevención infección respiratoria. Godoy
19. Control de un brote de legionelosis. Alsedá

Tuberculosis (5 horas). Clases:

20. Tuberculosis. Ruiz
21. Infección por micobacterias atípicas. Ruiz
22. Técnicas de detección de micobacterias. Bernet
23. Epidemiología y control de la tuberculosis. Godoy
24. Estudio de contactos. Godoy

Endocarditis infecciosa (2 horas). Clases:

25. Clínica, diagnóstico y tratamiento de la endocarditis. Ruiz
26. Microbiología involucrada en la endocarditis. Bellés

Farmacología clínica. Parte 1 (4 horas). Torres. Clases:

27. Antibacterianos que actúan sobre la topología del genoma. Quinolonas.
28. Antibacterianos que actúan sobre la pared celular. Beta-lactámicos, glucopeptidos (1)
29. Antibacterianos que actúan sobre la pared celular. Beta-lactámicos, glucopeptidos (2)
30. Antibacterianos que actúan sobre la traducción proteica. Macrólidos, Tetraciclinas, y aminoglucósidos.

Infección del sistema nervioso central (4 horas). Clases:

31. Meningitis, encefalitis y abscesos cerebrales. Ruiz
32. Meningococo, neumococo, herpes virus y otros. Bellés
33. Técnicas diagnósticas. Bernet
34. Prevención infección meningocócica. Godoy

Infección de piel, articulación y hueso (2 horas). Clases:

35. Celulitis, artritis, osteomielitis. Ruiz
36. S. Aureus y otros microorganismos involucrados. Bellés

Infección nosocomial (2 horas). Clases:

37. Principales infecciones intrahospitalarias. Ramírez
38. Microorganismos nosocomiales. Bellés

Infección en inmunodeprimidos (4 horas). Clases:

39. El enfermo inmunodeprimido. Ramírez
40. El virus VIH. Bellés
41. Microorganismos oportunistas. Bernet
42. Epidemiología y prevención VIH. Godoy

Infección tropical (4 horas). Clases:

43. Infecciones tropicales (1). Ramírez
44. Infecciones tropicales (2). Ramírez
45. Plasmodium y otros. Bellés
46. Vacunas y consejos en viajes a países tropicales. Godoy

Zoonosis (2 horas). Clases:

47. Brucelosis, Fiebre Q, Enf. de Lyme y otras. Ruiz
48. Descripción de principales microorganismos causantes de zoonosis. Bellés

Infección de transmisión sexual (ITS) (3 horas). Clases:

49. Sífilis y uretritis. Ruiz
50. Serología y técnicas diagnósticas para ITS. Bernet
51. Control de las ITS. Godoy

Mononucleosis infecciosa (2 horas). Clases:

- 52. Mononucleosis infeccioses: clínica, diagnóstico y tratamiento. Ruiz
- 53. Epidemiología y prevención de hepatitis víricas. Godoy

Fiebre de origen desconocido (1 hora). Clases:

- 54. Manejo del paciente con fiebre de origen desconocido. Ruiz

Farmacología clínica. Parte 1 (4 horas). Torres Clases:

- 55. Antiprotozoarios y antihelmínticos
- 56. Antifúngicos
- 57. Fármacos anti-virales. Dirigidos contra virus Herpes, Varicela Zoster, CMV y HIV (1)
- 58. Fármacos anti-virales. Dirigidos contra virus Herpes, Varicela Zoster, CMV y HIV (2)

CONTENIDO PRACTICO-SEMINARIOS (4-6 grupos) (2 horas por seminario)		
1	Generalidades y técnicas diagnósticas	Micro: García/Mormeneo
2	Enfermedades inmunoprevenibles	Preventiva: Alsedá
3	Manejo de enfermo con fiebre y disúria	Clínica: Ruiz Sacristán, Ramírez
4	Los bacilos gramnegativos	Micro: García/Bellés
5	Manejo del paciente con diarrea	Clínica: Ruiz Sacristán, Ramírez
6	Investigación de una toxoinfección alimentaria	Preventiva: Godoy
7	Manejo del paciente con fiebre y tos	Clínica: Ruiz Sacristán, Ramírez
8	Conocimiento de patógenos respiratorios	Micro: Bellés/Bernet
9	Paciente con fiebre y pérdida de peso	Clínica: Ruiz Sacristán, Ramírez

10	Investigación y control de un brote de TBC	Preventiva: Godoy
11	Paciente con fiebre y soplo cardiaco	Clínica: Ruiz Sacristán, Ramírez
12	Patógenos multirresistentes y antibiogramas	Micro: Bellés/Mormeneo
13	Paciente con fiebre y cefalea	Clínica: Ruiz Sacristán, Ramírez
14	Paciente hospitalizado con fiebre	Clínica: Ruiz Sacristán, Ramírez
15	Parasitología clínica	Micro: Prats/López
16	Paciente inmunodeprimido con fiebre	Clínica: Ruiz Sacristán, Ramírez
17	Enfermedades transmisibles por piel/mucosas	Preventiva: Alsedá
18	Paciente con fiebre tras viaje al trópico	Clínica: Ruiz Sacristán, Ramírez
19	Consejos para viajes Internacionales.	Preventiva. Alsedá
20	Manejo del paciente con fiebre sin focalidad	Clínica: Ruiz Sacristán, Ramírez
21	La serología y su interpretación	Micro: Prats/López

Sistema d'avaluació

1) La teoria a través de dos exàmens test de 50 preguntes cada un (novembre i gener) i correspondrà a la nota teòrica final. L'alumne disposarà de 70 minuts per completar-lo. Cada pregunta tindrà 5 possibles respostes assignant-se 1 punt a les respostes correctes i restant-se 0.33 punts a les incorrectes. Els dos parcials faran promig i suposaran el 70% de la nota final. En conjunt, serà necessari un mínim de 50/100, o sigui, promig d'aprovat, per poder aprovar l'assignatura.

2) La pràctica es valorarà a través d'avaluació continuada. La mera presència als seminaris no es puntuarà si no

que es valorarà la participació personal, circumstància que es completarà amb la realització d'un petit qüestionari al final de cada seminari (tipus test o cas clínic). En conjunt, es farà promig de tots els seminaris i serà necessari un mínim de 50/100, o sigui, promig d'aprovat, per poder aprovar l'assignatura. Suposarà el 30% de la nota final.

La qualificació final vindrà donada per la suma de les dues avaluacions. La no superació de la part teòrica, promig dels parcials, comportarà la necessitat de fer l'examen final de juny de tota la matèria.

Bibliografia i recursos d'informació

Libres de text:

- Harrison's. Principles of Internal Medicine, 20ª edició. Editorial McGraw-Hill Book Company. New York 2020 (o la seva versió "on-line")

- www.UpToDate.com. Pàgina web amb actualització de tota la patologia. Disponible a través de qualsevol ordinador de l'Hospital Arnau de Vianova.

Revistes o publicacions periòdiques:

- New England Journal of Medicine. Editorial Massachusetts Medical Society. Publicació setmanal on són particularment d'utilitat les seccions: "review articles", "case records" i "clinical problem-solving".

- Enfermedades Infecciosas y Microbiología Clínica. Editorial Doyma. Barcelona. Publicació mensual on destaquen les seccions: "revisiones", "diagnóstico a primera vista" i "formación médica continuada" o determinades monografies que tracten un tema concret d'especial interès.